ՓՈՂԶ

Թիւ 1187 — ՇԱԲԱԹ — 1877 ՅՈՒՆԻՍ 25

ԱԶԳԱՅԻՆ

Պատրիարքարանէն չորհակալութեան դիր գրուեր է ի փարիզ առ վսեմափայլ Գէորգ պէյ Երամեան, հանգուցեալ արդիւնաշատ Թէոդորոս վարդապետի կենաց մնացորդ օրերը սփոփելուն, և իւր խնամքն ու հոգածութիւնը մինչև նորա դամբարանին դրունքն տանելուն համար։

Միանգամայն խնդիր եղեր է Նորին վսեմութեան, որ հանգուցելոյն գրեանքն և ուրիշ գոյքը կա՛մ իւր խնամոց ներքև առնու և կա՛մ Պատրիարքարան ղրկէ։

Փարիզէն գրուածին նայելով՝ Թէոդորոս վարդապետ Թողեր է հայերէն ու գաղղիարէն 285 կտոր գիրք, մեծ մասն ընտիր, նոյնպէս զանազան ձեռագրեր, յորս իւր անտիպ երկասիրութիւնք ալ կգտնուին եղեր. և որ կարևորագոյն է՝ Սամուէլ Մուրատոյ կտակին ձեռագիր մէկ հին օրինակը, և դրամոց հաշիւը ու 100 հազար ղուրուշի պարտամուրհակ մը՝ իրեն սեպհական։

Շատ տարիներ յառաջ լսած եմք, թէ Թէոդորոս վարդապետ 100 հազար ղրուշ առնելիք ունի պօլսեցի ազգայնոյ մը վրայ. բայց պարտականն արդէն ելած է աշխարհէս, և կարծեմք՝ իւր պարագայք ալ չեն կարող վճարել։

—

Զարմանալով կարդացինք Մարզուանէն գրուած հետևեալ տողերը։ Պատրիարքարանի պարտքն է անյապաղ տընօրինել զարժանն։ Երկարօրէն դիտողութիւններ ընելու հարկ չկայ, աւասիկ եղելութիւնը։

« Տեղւոյս ժողովուրդը մեծապէս վրշտացած է Թաղական խորհրդոյն դէմ՝ երեք այրուձիոց համար կառավարութենէն ուղուած 9 հազար ղրուշին տեղ 24 հազար ղրուշի ցուցակ մը շինել, և զայն հաւաքելու ելնելուն համար։

« Թաղական խորհուրդը վերջապէս հարկադրեցաւ հրաժարիլ, տեսնելով ժողովրդեան բուռն հակակրութիւնը։ Այնուհետև յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ տարիներէ ի վեր երեսի վրայ մնացած եկեղեցական հաշիւներն յիշեալ Թաղական խորհրդէն պահանջելու համար։

« Վարժարանին աշխատաւորք ամիսներէ հետէ ընդունած չեն իրենց վարձքը. ո՛րչափ ալ համբերատար ըլլան և օդով սնանող, դարձեալ ներելի չէ աշխատաւորին վարձքը չէ Թէ շատ ամիսներ այլ օր մ՝անգամ յետաձգել։

Պատրիարքարանէն։

Սրբազան Պատրիարք Հօր դրաւոր հրամանաց համեմատ պատերազմական նպաստ մատուցանողաց Թաղ. խորհրդոց և պատուարժան ազգայնոց նպաստից ցուցակն է։

ղրշ.		
220	Խասգիւղի Թաղէն	
400	Իւսկիւտար Մէջլամիէ Թաղէն (15 արծաթ մէճիտ և մէկ հարիւրնոց Թուղթ)	
500	Իւսկիւտար Եէնիմահալլէ Թաղէն	
1500	Գատը-գիւղի Թաղէն	
1000	Մայր եկեղեցւոյ Թաղէն	
250	Բերայի Թաղէն (12½ արծաթ մէճ.)	
44	Պալատու Թաղէն (9 քառ. մէճ.)	
200	Վսեմ: Յարութիւն պէյ Տատեան	
200	» Յովհաննէս էֆ. Նուրեան	
100	Մեծ. Յովակիմ » Ֆէնէրճեան	
50	» Պօղոս » Ժամակոչեն	
100	» Յ. Ոսկան »	
100	» Միհրան » Զօպանեան	
50	» Ներսէս » Մէզպուրե.	
100	» Համբարձմ. » Մագպուլե	
100	» Ալէքսան » Խորասանճ.	
50	» Գաբրիէլ » Գրասէրեան	
100	» Սարգիս » Սրվաճեան	
100	» Մատթէոս » Ալէքսանե.	
50	» Աբրահամ » Այվազեան	
150	» Տօքթէօր Բեռաթիպեան էֆ.	
200	» Կիւմիւշկէրտանե. Եղբարք	
20	» Ահարոն էֆ. Մարգարեան	
20	» Սարգիս » Պէյլեան	
20	» Մինաս » Ճինտեան	
200	» Գէորգ » Մուրատեան	
100	» Ա. » Զունդ	
100	» Գրիգոր » Սէլիմիէճեան	
40	» Յակոբ » Եէմէնիճեան	
100	» Սարգիս » Աբրահամեան	
100	» Միքայէլ » Ընքապապե.	
250	» Բարսեղ » Մարկոսեան	
300	» Ալէքսան » Մասէհեան	
50	» Յակոբ » Տէրունեան	
6865		

վեց հազար ութն հարիւր վաթսուն և հինգ ղրշ. ողջ դրամ հարիւրնոց Թուղթն հարիւր ղրշի հաշով։

ԱԶԴ

Ռուբինեան դիշերօթիկ վարժարանի տարեկան հարցաքննութիւնք պիտի կատարուին, յունիս 27 երկուշաբթի օրէն սկսեալ հետևեալ օրերուն մէջ։

Բշ. յունիս 27. Կրօնագիտութիւն, Քրիստվարդապետութիւն, Սրբազան, Ազգային և ընդհանուր պատմութիւն, Թուաբանութիւն, աշխարհագրութիւն քաղաքական, բնական և ուսումնական, տոմարակալութիւն և գրահաշիւ։

Գշ. յունիս 28. տաճկերէն իւր բոլոր ճիւղերով։

Դշ. յունիս 29. քերականական սկզբունք, ընթերցանութիւն, ուղղագրութիւն, Թուաբանական չորս գործողութիւնք՝ նախակրթարանի աշակերտաց։

Եշ. յունիս 30. հայերէն և գաղղ. իրենց բոլոր ճիւղերով։

Ուր. յուլիս 1. գծագրութիւն, դաշնակ, գեղագրութիւն հայերէն և գաղղ. ձեռագործ։

Վարժարանիս տեսչութիւնը կ՝խնդրէ որ ծանուցեալ օրերը դուք ևս բարեհաճիք ձեր պատկառելի ներկայութեամբ զուսանող մանկտին քաջալերել։

1877 յունիս 23 — Ամբրոսիոս Ծ. վ. Ռոսք. Բերա Բանկալթի — Տէր և վերատեսուչ ճէտիտիյէփողոց — Ռ. Վարժարանի

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պաշտօնական հեռագրաց, տաճիկ լրագրաց մէջ հրատարակեալ մասնաւոր տեղեկութեանց, և Լա Թիւրքի՝ Սթամբուլ ու Ֆար տիւ Պոսֆոր լրագրաց գրածներուն նայելով՝ Ասիոյ վրայ արշաւող ռուսական բանակը վերջին օրերս այլևայլ պատերազմաց մէջ չարաչար յաղթուեր, մեծամեծ կորուստներ տուեր, շատ մը արմտիք թողեր, Կարսի պաշարումը վերուցեր, Պայազիտի մէջ պաշարեալ ռուսք անձնատուր եղեր, Արտահանը պարպուեր, և վերջապէս օսմանեան սահմանէն դէպ ի ետ ետ փախչելու վրայ են։

Պաշտօնական հեռագիրք ռուսաց պարտութիւնն ու ետ երթալը կծանուցանեն, սակայն դեռ Պայազիտի ու Արտահանի վրայ պաշտօնական լուրեր չկան։

Ֆար տիւ Պոսֆոր կգրէ, Թէ Անատոլիի ու Ռումէլիի բանակները գտնուող անգղիացի զինուորական կցորդք ալ կհաստատեն օսմանցւոց յաղթող հանդիսանալը. և Թէ՝ Կովկասեան զօրքը ամեն կողմանէ խոյս կուտայ՝ օսմանեան զօրքը տեսնելուն պէս։

Ոմանք կկարծեն, Թէ Ասիոյ կողմէն ռուսաց ետ քաշուելուն պատճառն է՝ Կովկասի մէջ ապստամբութեան ճարակած բլլալը. իսկ այլք կհամարին Թէ Պայազիտի կողման վրայ պիտի ծանրանան ամենայն զօրութեամբ։ Այսու ամենայնիւ դիտող ալ կայ, Թէ յատակագիծը փոխել կամ ինքնակամ ետ քաշուիլ ուզող բանակ մը այսպէս փախստեամբ, և մինչև իսկ պաշարն, Թնդանօթներն ու վիրաւորները Թողով, չկատարէր յետադարձի ընթացքը։

— Պուքրէշէն եկած հեռագրոց նայելով՝ Ռումանիոյ զօրքն ալ Դանուբն անցնելու կպատրաստուի։

Ըստ Լա Թիւրքիի՝ ռուսք Ռուսճուգը աւերակ դարձուցելէն յետոյ՝ հիմա ալ Նիկպոլին կռմբակոծեն ուժգին, և արդէն շատ կողմերը բոցերու մէջն են եղեր։

— Երէկ պատերազմական լուրեր եկած չեն բանակներէն։ Շումնիէն կայ հեռագիր մը, որ կծանուցանէ թէ զինուորական գործոց նախարարն՝ Սէրտարը-էքրէմ և այլ բարձրաստիճան հրամանատարք ամեն օր ժողով կազմելով կխորհրդակցին։

— Ֆար տիւ Պոսֆոր կգրէ, թէ Պաթումի և Սոխումի կողմերը գտնուող օսմանեան զօրքը սկսեր են յարձակողական շարժումներ ընել։

Յիշեալ լրագիրն՝ պաշտօնական հեռագրի մը վրայ յենլով կհաստատէ՝ Արտահանի և Արտանոյշի ռուսերէն բոլորովին պարպուած ըլլալը։

Պասիրէթ ալ այս առաւօտ կը հաստատէ այս լուրը, և հաստատապէս կյուսայ թէ այսօր պաշտօնապէս կհրատարակուի։

— Լա-Թիւրքի՝ Քէօսթէնճէէն գաղղիական շոգենաւով եկած ճամբորդներէ առնլով՝ հետեւեալ տեղեկութիւններն հրատարակած է։

«Քէօսթէնճէ մնացած ընտանիքներն 3ական, 10ական հոգի միացած՝ կբնակին, և արք խումբ խումբ կպտրտին քաղաքին մէջ։ Հիւպատոսք տակաւին Քէօսթէնճէ են, բայց օսմանեան պաշտօնատարք Մէճիտիյէ գիւղաքաղաքը փոխադրեցան։ Զէրնօվայի ու Քէօսթէնճէյի մէջ տեղի երկաթուղին դեռ կբանի. ռուսք Պապա-տաղ են. Թուլչան պարպուած ըլլալով՝ խումբ մը ռուս զօրք հոն հաստատուած են. Ցօպրուճա գտնուող օսմանեան զօրաց հրամանատարն Մէճիտիյէ փոխադրած է բանակատեղին. ռուսք անկէց քանի մը ժամ հեռի կը գտնուին։ Օսմանեան զօրքը Մէճիտիյէի մէջ պաշտպանողական դիրք առած է, և կկարծուի թէ պատերազմ մը տեղի պիտի ունենայ»։

— Քէօսթէնճէի հիւպատոսք ազդարարեր են իրենց հիւպատոսաց, որ անկէց ելնեն։

— Գարատաղցիք՝ որ վերջին պարտութեանց վրայ բոլորովին յուսահատած էին, Դանուբէն ռուսաց անցնելուն վրայ սկսեր են ոգի առնուլ, և կերևի թէ նոր շարժումներ ընելու պիտի ելնեն։

Օգոստ. Սուլթանը հրամայեր է, որ օսմանեան վիրաւոր զօրաց նպաստի հանգանակութեան համար տիկիններէ ալ մասնաժողով մը կազմուի, ընդպաշտպանութեամբ և տրամադրութեամբ վախճանեալ Սուլթան Ապտ-իւլ-Մէճիտի չորրորդ տիկնոջ, որ օգոստ. Սուլթանին մայրը կհամարուի։

— Մէքքէի Էմիր Շերիֆ Ապտուլլահ փաշա՝ որ 19 տարիէ հետէ այս պաշտօնին մէջ կգտնուէր, մեռեր, և եղբայրը Ալի-էլ-Բէֆիդ փաշա յաջորդեր է։

— Ռուսաց կայսրը յայտարարութիւն մ՚ուղղեր է Պուլղարաց, որով կպատուիրէ եղեր որ պուլղարք ամենայն զօրութեամբ մասնակցին ռուսական զօրաց յաջողութեան։

— Ռուսերը պատերազմին սկիզբէն մինչև ցարդ 30000 հոգի կորուսեր են Անատոլիի կողմը, Պաթումէն զատ։

— Անգղիա 40 հազար զօրք կպատրաստէ եղեր, ի հարկին օսմանցւոց օգնելու համար։

— Բուսճուգի մէջ պուլղարի մը վրայ կասկած ըլլալով բռնուեր, և քննուելով իբրև ռուսական լրտես պատժուեր է մահուամբ։

— Զինուորական ժողովոյ անդամներէն Բեազիմ փաշայի Ֆերիգութեան աստիճան ուրուեր է, և Անատոլիի բանակը պիտի երթայ եղեր։

— Էլ-Ճէվայիպ և այլ լրագիրք կգրեն, թէ պարսից կառավարութիւնը ամրութիւններ կանգնել կուտայ Մահմէրէի և Պասրայի մէջտեղը։

— Ռուսաց կայսրը Բլոյէսթի պուլղար կամաւորաց զօրաբաժնին յայց ելեր, գլխաւորներուն հետ տեսնուեր, և ի դարձին «մնա՛ք բարեաւ, պարոնա՛յք, ըսեր է, մօտերս Դանուբի միւս կողմը կը տեսնուինք»։

— Կիւրակէ գիշեր Պէյօղլու Ցօլապտերէսի ըսուած տեղը իտալացի առաղձագործ մը տանը մէջ իւր աղջկան հետ կռուի բռնուած ժամանակ, քովի դրացին՝ Նիքոլի՝ գացեր է իրարմէ բաժնելու. բայց առաղձագործը զարկեր վիրաւորեր զանի և փախեր է։ Մարդը մեռեր է և իտալացին ալ կը փնտռուի։

— Բումանիոյ մէջ առ այժմ 19 լրագրաց թղթակիցք կգտնուին. ի սկզբան մէկ մէկ դեսպան տրուեր է ասոնց, որպէս զի ճանչցուին. սակայն յետոյ փոխուեր և ռուսական զինանշան տրուեր է՝ վրան ռուսերէն «թղթակից» գրուած։

— Ռուսիոյ հարաւային բանակին ընդհանուր հրամանատարին հրամանաւն Բլոյէսթի զինուորական լրագիր մը հրատարակիլ սկսեր է, որոյ պարունակութիւնը պիտի ըլլայ՝ զինուորական հրամաններ, վարձատրութիւնք, պատերազմական լուրեր, և այլն։

— Ալթունի-զատէ Իսմայիլ էֆէնտի՝ այս երրորդ անգամ կամաւորաց վաշտ մը կազմել ու սպառազինելու կձեռնարկէ, այս անգամ ալ ամեն ծախք իւր անձնականէն հոգալով։ Իսմայիլ էֆէնտի այս առթիւ բոլոր Թուրքիոյ մէջ կփառաւորուի։

— Ռուսիոյ մէջ գտնուող օսմանեան հպատակք՝ անգղիական դեսպանին ու հիւպատոսաց պաշտպանութեան ենթարկուեցան։

— Վագրթ կգրէ, թէ Յունաստանի կառավարութեան կողմանէ արգիլեալ օսմանեան ռազմամթերքն՝ Թրիէստ փոխադրուելէն յետոյ, օսմանեան պաշտօնակալաց պիտի յանձնուի։

— Օգոստ. Սուլթանը հինգշաբթի բարեհաճեցաւ իւր ներկայութեամբ պատուել պատերազմական վարժարանին պարդեւաբաշխութեան հանդէսն։ Ներկայ էին նախարարաց ոմանք ալ։

— Գարատաղի յաղթող Սիւլէյման փաշա՝ իւր հրամանին ներքև գտնուող զօրաց հետ մայրաքաղաքս գալով՝ Անատոլիի կամ Ռումելիի բանակներէն մէկը պիտի երթայ եղեր։

— Տավուտ-փաշա բնակող Հաճճա ասնուն բնիկ գաւառացի տաճիկ տիկին մը, որ 50 տարեկանէն աւելի է եղեր, որոշեր է անձամբ երթալ աշխատիլ Պօլսոյ շրջակայքը ամրութեան գործին մէջ, և եթէ չկրնար շինութեան աշխատիլ՝ գոնէ ջուր բաշխել աշխատողներուն։

— Բ. Դրնէն գրուեր է Թունուսի պէյին, որ 5000 զօրք օգնութեան ղրկուիսակայն իշխանութիւնը չէ կրցեր այս օգնութիւնն ընել, պարտական ըլլալուն և երկրին մէջ թշուառութիւնն ու աղքատութիւնը տիրելուն պատճառաւ։

— Իտալիոյ կառավարութիւնը ծովային ու ցամաքային սպաներ կղրկէ երկու պատերազմող տէրութեանց բանակները, զինուորական գործողութեանց ներկայ գտնուիլլու տեղեկագրելու համար։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Վիէննա. 3 յուլիս։— Ֆրէմտէնպլաթ լրագիրը՝ ռուսաց Պուլղարիա անցնելուն վրայ հրատարակած յօդուածին մէջ կըսէ, թէ Պուլղարիոյ համար Աղեկսանդր կայսեր կողմանէ սահմանեալ վարչութիւնը առժամանակեայ ըլլալու կերպարանք չունի։

Վիէննայի գերմանական դեսպանը Էմս գնաց։

Աւստրիոյ ազգային ժողովը կդադարի մինչեւ առաջիկայ սեպտեմբերի 15ը։

4 յուլիս։— Բիլիթիշ Գօրէսբօնտանց լրագիրն Պէյկրատէն առնելով կգրէ, թէ Թիմուք գետոյն կողմը սերվիական զօրաց հետ շարժելու համար Ռումանիոյ զօրաց Բատվաց ըսուած տեղէն Դանուբն անցած ըլլալուն լուրն բոլորովին անհիմն է, և թէ Սերվիա մինչև ցարդ վաշտ մը զօրք անգամ պատերազմիկ վիճակի մէջ դրած չէ։

Թակպլաթ լրագիրն Շումնիէն իմացեր է, թէ այս անգամ 40 ռուս գերիք Շումնիի բանակը տարուեր են։

5 յուլիս։— Կէս-պաշտօնական լրագիրք՝ արևելեան մէջ Աւստրիոյ ու Անգղիոյ ունեցած շահուց վրայ խօսելով՝ դիտողութիւն կընեն թէ արևելեան խնդրոյն կարգադրութեան համար եւրոպական տէրութեանց միջամտութիւնը պէտք է, և թէ՝ հարկ է արգելուլ արևելեան մէջ Ռուսիոյ երկրակալութիւնը։

Փարիզ. 3 յուլիս։— Գաղղիոյ ներքին գործոց նախարարն՝ շրջաբերականաւ մը կյորդորէ կուսակալները, որ հասարակաց կարծիքն համոզեն մայիս 16ի փոփոխութեան վրայ, եւ վարչական ներկայ եղանակին կուսակիցներէն երեսփոխաններ ընտրել տալով՝ վտանգէ ազատ պահեն զԳաղղիա։

4 յուլիս։— Սպանիոյ յեղափոխականներէն Պ. Զորիլա և այլ երկու անձինք՝ Գաղղիայէն տարագրեցան։

Գաղղիական Բէն Պլանշ անուն զրահաւորն չընկղմեցաւ, այլ ցամաքը խրեցաւ։

3 յուլիս։— Ստոյգ չէ՝ գաղղիական նաւատորմղին ալ անգղիականին հետևելով Պէյրութ ուղևորելուն զրոյցը։

Միտհաթ փաշա այսօր Փարիզէն ուղևորեցաւ ծովու բաղնիքները։

Լոնտրա. 3 յուլիս։— Լորտ Տէրպի, լորտերու խորհրդարանին մէջ ըսեր է, թէ Թուրքիոյ և Պարսկաստանի սահմանաց ուղղութեան խնդրոյն վրայ Պօլսոյ և Թէհրանի կառավարութեանց մէջ բացուած բանակցութիւնը վերջացած չէ այլ առայժմ ընդհատած։ Անգղիա պիտի հսկէ, որ երկուքին մէջ անհամաձայնութիւն մը երեւան չելնէ։

Միջերկրականի անգղիական նաւատորմղին վրայ քանի մը նաւեր ալ աւելնալով դէպ ի Պէյրութ ճամբայ ելած է։

6 յուլիս։— Թայմզ՝ Կալկաթայէն ելած հեռագիր մը հրատարակած է, ուսկից կիմացուի թէ Հնդկաստանի մահմետականաց առ օսմանցիս ունեցած համակրութիւնն օր յօրէ կաւելնայ։ Հնդկաստանի գլխաւոր գաւառներուն մէջ ամեն օր հանգանակութիւն կըլլայ ի նըպաստ Թուրքիոյ, և բազում արդիւնք կտեսնուի։

Մորնինկ-Բօսթ լրագիրը կգրէ, թէ Աւստրիոյ և Անգղիոյ կառավարութիւնք բոլորովին համաձայն են արևելեան խնդրոյն վրայ։

5 յուլիս։— Անգղիական լրագիրք աահա-

սարակ Անգղիոյ և Աւստրիոյ համաձայնութեան նպաստաւոր ոճով կխօսին։

Պուքրէշ. 4 յուլիս։ — Անհիմն է ռուսաց Թրնովա հասած ըլլալուն զրոյցը։

Բեդրսպուրկ. 5 յուլիս։— Կէս-պաշտօնական լրագիրք սուտ կհանեն՝ Սերվիոյ ներկայ պատերազմին մասնակցութեան և Ռումանիոյ հետ միաւորութեան զրոյցը։

Պերլին. 4 յուլիս։— Արգիլուեցաւ՝ ձի դուրս հանելը։

Պրիւսէլ. 5 յուլիս։— Ռուսական ակումբներու (ռուսական դեսպանատան և ռուսաց) մէջ տագնապ կայ պատերազմին արդեանց վրայ։

Լէմպերկ. 4 յուլիս։— Լուր կայ, թէ Սիպերիոյ մէջ յուզմունք մը երեւան ելած է։

Գրակուէվաց. 2 յուլիս։— Միլան իշխանը ատենախօսութեամբ մը բացաւ ազգային ժողովը։ Փանիցս ընդհատեցաւ խօսքը ծափահարութեամբ։ Վերջին պատերազմն յիշատակեց, ժողովրդեան զոհողութիւնները դրուատելու առթիւ։ Ազգային ժողովոյն քննելիք օրինաց ու կանոնաց վրայ խօսեցաւ, և խնամով յանձնարարեց որ բարոյապէս ձեռք բերուած վիճակը հաստատուն պահելու համար խիստ խոհեմութեամբ վարուին, և մի՛ գուցէ սխալ ու անխոհեմ որոշմամբ մը Սերվիոյ վնասաբեր ըլլան։ Ռումանիա ըրած ուղեւորութեան վրայ խօսելով՝ յայտներ է թէ գնաց շնորհակալութիւն մատուցանել ռուսաց կայսեր, Սերվ ոյ պաշտպան հանդիսանալուն համար, և թէ բարեւոք ընդունուեցաւ, և Նորին վեհափառութիւնը ծանոյց թէ միշտ համակրութեամբ կնայի Սերվիոյ վրայ։ Իշխանը միանգամայն ըսեր է, թէ մարդկութեան և Սերվիոյ շահուց ու ազգին համար Սերվիոյ թափած արեան արդեանց կըսպասէ ամենայն վստահութեամբ։

Ազգային ժողովոյն մեծագոյն մասն ալակողմեան է։

Եւրոպական լրտէրներէն՝

Պուքրէշ. 28 յունիս։ — Դիքօլա արշիդուքսը երէկ երեկոյ ժամը 5ին Զիլիթոլի կողմէն Դանուբն անցաւ. 40 հազար ռուսք այժմ ողջ առողջ եղերքն են. կայսրը ներկայ գտնուեցաւ. օսմանցիք ամենայն ուժգնութեամբ դիմադրեցին, բայց անցքն արգիլելու թուով չէին. անցքը նախ մակոյկով, եւ ապա կամուրջով եղաւ։ Ամեն երեկոյ Գալաֆաթէն Օլթանիչա թնդանօթի պատերազմ կըլլայ։

Պերլին. 27 յունիս։ — Աւստրիոյ եւ Դալիցիոյ երկաթուղիք կշարունակեն հրանիւթ ու պարէն փոխադրել Ռումանիա գտնուող ռուսական զօրաց համար։

Ռուսաց կայսրը ու կայսրուհին հեռագրեր է հետեւեալը

28 յունիս. — 14 րդ զօրաբաժինն առջեւն ըլլալով՝ ութերորդ բանակին զօրքն այսօր Զէմնիչայի կողմը Դանուբն անցան. օսմանցւոց առաջին դիրքը բռնուած էր. անցքը կշարունակէ. մեր կորուստն դեռ յայտնի չէ։ Նիքոպոլի կայրի ռմբակոծութենէ։ Զիմարման զօրավարն զօրաց հետ ողջամբ եղերքն անցնելով՝ Խաագչա, Թուլչա եւ Խարսօվա բանակած է։

Բակուզա. 27 յունիս։ — Վերջին պատերազմաց մէջ գարատաղցւոց կորուստը խիստ շատ է։ Գլխաւորներէն Բէդրօվիչ՝ մեռած, եւ Բատօվիչ՝ օսմանցւոց գերի եղած է։ (Կկարծուի, թէ այս երկուքը անցեալները հաշտութեան բանակցութեան համար Պոլիս եկողներն են։)

Վիէննա. 26 յունիս։ — Ռուսիա՝ այժմէն յաղթութեան վրայ վստահ՝ տէրութեանց քով գտնուող դեսպանաց միջոցաւ անպաշտօնական կերպիւ կծանուցանէ հաշտութեան պայմանները, որք են՝ Պաթումը իւրացուցանել, Պալքաններուն հիւսիսային կողմը եւ Պուլղարիոյ մէջ անկախ իշխանութիւն մը հիմնել, եւ նեղուցներէն ազատ անցուդարձ ունենալ։

Բէչթ. 26 յունիս։ — Աւստրիա առաջարկեց Բ. Դրան՝ Գարատաղի անկախութիւնը վերահաստատել։ Կերեւի թէ Բ. Դուռը պիտի հաւանի, եթէ Գարատաղ վերջնական կերպիւ հաշտութիւն խնդրէ։

Բեդրսպուրկ. 22 յունիս. — Պաշտօնական լրագիրն կայսեր մէկ հրովարտակն հրատարակեց, որով կհրամայուի՝ 100ին 5 տոկոսով 200 միլիոն ռուբլիի ներքին փոխառութիւն մ'ընել, «1877ի արեւելեան փոխառութիւն» անուանով։ Այս փոխառութեան դլխավճարին եւ տոկոսին վճարման համար 49 տարի ժամանակ սահմանուած է։

Լոնտրա. 23 յունիս։ — Երէկ նախարարաց ժողովը նիստ ունէր յետոյ, Լորտ Պիքոսֆիլտ թագուհւոյն ներկայացաւ։ Ազգային ժողովոյ քուէարկած 5 միլիոն լիրայի վարկէն զատ, արեւելեան անցից պատճառաւ կառավարութիւնը նոր վարկ մ'ալ պիտի ուզէ։

ԳԻՆԵՄՈԼՈՒԹԻՒՆ

Կը յուսանք թէ մեր ընթերցողներն ախորժելով պիտի կարդան գինեմոլութեան չարիքը նուազեցնելու համար Ամերիկայի Բիդսպուրկ քաղքին մէջ մօտերս ի դործ դրուած ջանքերուն համառօտ նկարագիրը։ Բիդսպուրկ մեծ քաղաք է Միացեալ Նահանդաց մէջ, նշանաւոր է նաեւ իր դործարաններուն կողմանէ։ Այս քաղաքը մեծ նեղութիւն կրեց գինեմոլութենէ։ Շատ դինետուններ ունէր, եւ երիտասարդաց շատերը, անոնք անդամ որ ազնուական տուներէ էին, սովորեցան արբենալ, եւ գինեմոլ ըլլալու վտանգի մէջ էին։ Առուտուրի եւ դործոյ պակասութեան պատճառաւ աղքատներէն շատերը սկսան յուսահատիլ, եւ շատ անդամ իրենք զիրենք կուտային արբեցութեան՝ իրենց հոգերը մոռնալու համար։ Քաղաքացւոց ողջամիտ մասն համոզուած էր թէ դարման տարուելու էր այս չարեաց. ուստի եւ ժողով եղաւ քաղքին համալսարանին մէջ այս բանին վրայ խորհելու համար։ Ժողովականք հետեւեալ որոշումն ըրին. «Տեսնելով մեծ չարիքը զոր գինեմոլութիւնը կը բերէ անհատից, ընտանեաց, ընկերութեանց եւ ազգաց վրայ, տեսնելով մանաւանդ վտանգը որուն նշաւակ եղած են մեր քաղքին երիտասարդները, ընկերութիւն մը կը կազմենք, որոյ անդամք պիտի հրաժարին բոլորովին ամէն տեսակ արբեցուցիչ ըմպելիքէ, եւ պիտի ջանան քաղցրութեամբ եւ կարեկցութեամբ համոզել ուրիշները հրաժարիլ իսպառ այնպիսի ըմպելիներէ։»

Այս ընկերութիւնը կազմող անձինք չէին վախնար գինեմոլութենէ իրենց համար, այլ կը վախնային իրենց երիտասարդ բարեկամներուն համար. ուստի եւ պատրաստ էին չգործածել ըմպելիք, կարող ըլլալու համար քաջալերել ուրիշները թողուլ արբեցուցիչ ըմպելիները։ Ընկերութիւնը կոչուեցաւ «Գինեհատութեան ընկերութիւն։» Ընկերութեան անդամոց թիւը բազմացաւ, եւ ասոնք քանի մը չաբաթ ետքը հաւաքեցին իբր 1,000 լիրա ի նպաստ իրենց գործին։

Հրաւիրեցին բանիբուն մարդ մը գինեմոլութեան չարեաց վրայ այլեւայլ դասախօսութիւններ ընելու քաղքին եկեղեցիներուն մէջ։ Այս դասախօսութեանց միջոցաւ ոմանք որ զիրենք արբեցութեան տուած էին՝ համոզուեցան ստորագրութիւն տալ այլեւս չարբենալու։ Այս մարդոցմէ ոմանք շատ կրթեալ էին, ոմանք ալ ստորին աստիճանէ էին։ Այս բարեկարգեալ անձինք ուրախ ըլլալով որ ազատեցան արբեցուցիչ ըմպելիներէ, սկսան իսկոյն իրենց ընկերներուն, եւ երբ հրապարակաւ կը վկայէին թէ ի՛նչպէս առաջ թշուառ էին եւ յետոյ երջանիկ եղան, այս վկայութիւնը խորին տպաւորութիւն ըրաւ ժողովրդեան վրայ։ Անոնց նախկին ընկերներէն ոմանք համոզուեցան անոնց խօսքէն, եւ հետեւելով անոնց օրինակին ստորագրութիւն տուին բնաւ ըմպելիք չգործածել, եւ ջանացին համոզել ուրիշները թողուլ արբեցուցիչ ըմպելիք։ Փիլ ետքը եկեղեցիները որոնց մէջ այն ժողովները կ'ըլլային՝ սկսան այնպէս լեցուիլ բազմութեամբ, որ հարկ եղաւ ուրիշ եկեղեցիներ բանալ, եւ ի վերջոյ ամէն դիշեր ժողովներ սկսան ըլլալ 30 եկեղեցեաց մէջ, եւ ամէնքն ալ լի էին ունկնդրօք։ Ամէն դաւանութենէ Քրիստոնեայք իրարու նպաստեցին այս գործին մէջ եղբայրական սիրով. հովիւք կ'աշխատէին միասիրտ, եւ շատ երեւելի քաղաքացիք գործակից եղան անոնց իրենց բոլոր զօրութեամբը։ Բաց ի գիշերային ժողովներէն աղօթքի ժողովներ ալ եղան կէսօրին այլեւայլ եկեղեցիներու մէջ։ Սա ալ դիտողութեան արժանի է որ այս բարեկարգութիւնն ընող անձինք Բիդսպուրկի մէջ կը վկայէին թէ այս ձեռնարկութեան մէջ կարող չէին յաջողիլ առանց մասնաւոր օգնութեան Աստուծոյ. բայց վստահ էին թէ Աստուծոյ օգնութեամբն ամենէն չար գինեմոլք անգամ պիտի ուղղուէին։

Բաւական չէին համարեր որ մարդ մը որոշէր եւ ստորագրութիւն տար բնաւ ըմպելիք չգործածելու, կ'ուզէին նաեւ որ ինքզինք նուիրէր Աստուծոյ եւ բոլորովին ապաւինէր Քրիստոսի՝ գինեմոլութենէ ազատուելու համար։

Այս ձեռնարկութեան արդիւնքն արդարեւ զարմանալի եղաւ։ Անոր ազդեցութիւնը տարածուեցաւ ամէն աստիճանի մարդոց վրայ։ Շատերը որ այլեւայլ տեսակ գինետուններ բացած էին՝ ստորագրութիւն տալով դոցեցին իրենց խանութները. ուրիշներն ալ նոյնպէս դոցեցին իրենց խանութները վասն զի խմելու գացողները պակսեցան։ Աւելորդ է ըսել թէ հիմա աւելի քիչ ոճիրներ կը գործուին եւ աղքատութիւնը պակսած է քաղքին մէջ։ Կ'ըսուի թէ Բիդսպուրկի եւ դրացի քաղքին Ալլէկէնիի մէջ 50,000 անձինք ստորագրութիւն տուին արբեցուցիչ ըմպելիք այլ եւս բնաւ չը գործածել։ Այս քաղաքներուն մէջ գործուած աղդեցութիւնը զդացուեցաւ նաեւ ուրիշ քաղաքներու մէջ, եւ այնպիսի ջանքեր անոնց մէջ ալ եղան, եւ նոյն փառաւոր արդեամբք պսակուեցան։

Գինեմոլութեան չարիքը կը տեսնուի ամէն երկիր եւ ամէն ազգի եւ ժողովրդեան մէջ, եւ այն չարիքէն ազատուելու ամենէն մեծ միջոցն է Քրիստոսի Աւետարանը։ Եթէ Քրիստոնեայք նմանին Տէրոջը օրինակին, եւ ուզեն ուրանալ իրենց անձերն ուրիշներուն օգտին համար, եթէ քրիստոնէական սիրով եւ հաւատով վառեալ՝ ուզեն ջանալ վերցնել վտանգը որուն այնչափ մարդիկ նշաւակ են, եթէ եպիսկոպոսունք, քահանայք, քարոզիչք եւ ժողովուրդը ջանան միասիրտ եւ միակամ հաւոզել զմարդիկ թողուլ արբեցուցիչ ըմպելեաց սովորութիւնը, այնուհետեւ գինեմոլութեան չարիքը շատ պիտի նուազի։

Բիդսպուրկի գինեհատութեան ընկերութիւնը նման ընկերութիւններ ինչո՞ւ համար չըլլան Թուրքիոյ մէջ։ Ա.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Յունիս 25

Քոնսոլիտէ			9-50
Սոսիէթէ ժէնէրալի բաժինք	Անգ. լիր.		2-20
Քրէտի »	»	Օսմ. »	1-20
Երկաթուղեաց՝ »		Ֆր.	25
Թրամուէյ		Օսմ. լիր.	1-25
1863ի փոխառութիւն		Ֆր.	45-
1865ի »		»	46-
1869ի »		»	45-
1872ի »			22-50

ԴՐԱՄՔ, Օսմ. լիրան 100 էն

Մէճիտիէ	104-35	Ռուսիոյ բօլ	88-50
Մէթալիք	118-	Գաղղ. լիրա	87-50
Պղինձ	179-	Անգղ. »	110-
Թղթադրամ	179	Գրիմից	51-20

ՀԱՄԱՌՕՏ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ԴՊՐՈՑԱՑ ՀԱՄԱՐ
ՀԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ԿԱՐԲԵԴՈՆԱՑԻՈՑ։ ՑՈՒՆԱՑ
ՀՌՈՎՄԱՑԵՑԻՈՑ ԵՒ ՀԱՅՈՑ
Մասն Բ.
ՑՕՐԻՆԵՑ
Մ. Մամուչեան

Այս ընտիր և ամենակարեւոր դասագրքին Բ. մասը որ 400 երեսէ կը բաղկանայ, աւարտած և Պոլիս հասած ըլլալով՝ կը ծախուի Եէնի-ճամի Զիլինկիրլէր ճատէսի թիւ 2 Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրատունը, և ուրիշ գրավաճառաց քով։
Գին 2 ֆրանք 50 սանթիմ։

սարակ Անգղիոյ և Աւստրիոյ համաձայնութեան նպաստաւոր ոճով կխօսին։

Պուքրէշ. 4 յուլիս։ — Անհիմն է ռուսաց Թրնովա հասած ըլլալուն զրոյցը։

Բեդրսպուրկ. 5 յուլիս։— Կէս-պաշտօնական լրագիրք սուտ կհանեն՝ Սերվիոյ ներկայ պատերազմին մասնակցութեան և Ռումանիոյ հետ միաւորութեան զրոյցը։

Պերլին. 4 յուլիս։— Արգիլուեցաւ՝ ձի դուրս հանելը։

Պրիւսէլ. 5 յուլիս։— Ռուսական ակումբներու (ռուսական դեսպանատան և ռուսաց) մէջ տագնապ կայ պատերազմին արդեանց վրայ։

Լէմպերկ. 4 յուլիս։— Լուր կայ, թէ Սիպերիոյ մէջ յուզմունք մը երեւան ելած է։

Գրակուէվաց. 2 յուլիս։— Միլան իշխանը ատենախօսութեամբ մը բացաւ ազգային ժողովը։ Փանիցս ընդհատեցաւ խօսքը ծափահարութեամբ։ Վերջին պատերազմն յիշատակեց, ժողովրդեան զոհողութիւնները դրուատելու առթիւ։ Ազգային ժողովոյն քննելիք օրինաց ու կանոնաց վրայ խօսեցաւ, և խնամով յանձնարարեց որ բարոյապէս ձեռք բերուած վիճակը հաստատուն պահելու համար խիստ խոհեմութեամբ վարուին, և մի՛ գուցէ սխալ ու անխոհեմ որոշմամբ մը Սերվիոյ վնասաբեր ըլլան։ Ռումանիա ըրած ուղեւորութեան վրայ խօսելով՝ յայտներ է թէ գնաց շնորհակալութիւն մատուցանել ռուսաց կայսեր, Սերվ ոյ պաշտպան հանդիսանալուն համար, և թէ բարեւոք ընդունուեցաւ, և Նորին վեհափառութիւնը ծանոյց թէ միշտ համակրութեամբ կնայի Սերվիոյ վրայ։ Իշխանը միանգամայն ըսեր է, թէ մարդկութեան և Սերվիոյ շահուց ու ազգին համար Սերվիոյ թափած արեան արդեանց կըսպասէ ամենայն վստահութեամբ։

Ազգային ժողովոյն մեծագոյն մասն ալակողմեան է։

Եւրոպական լրտէրներէն՝

Պուքրէշ. 28 յունիս։ — Դիքօլա արշիդուքսը երէկ երեկոյ ժամը 5ին Զիլիթոլի կողմէն Դանուբն անցաւ. 40 հազար ռուսք այժմ ողջ առողջ եղերքն են. կայսրը ներկայ գտնուեցաւ. օսմանցիք ամենայն ուժգնութեամբ դիմադրեցին, բայց անցքն արգիլելու թուով չէին. անցքը նախ մակոյկով, եւ ապա կամուրջով եղաւ։ Ամեն երեկոյ Գալաֆաթէն Օլթանիչա թնդանօթի պատերազմ կըլլայ։

Պերլին. 27 յունիս։ — Աւստրիոյ եւ Դալիցիոյ երկաթուղիք կշարունակեն հրանիւթ ու պարէն փոխադրել Ռումանիա գտնուող ռուսական զօրաց համար։

Ռուսաց կայսրը ու կայսրուհին հեռագրեր է հետեւեալը

28 յունիս. — 14 րդ զօրաբաժինն առջեւն ըլլալով՝ ութերորդ բանակին զօրքն այսօր Զէմնիչայի կողմը Դանուբն անցան. օսմանցւոց առաջին դիրքը բռնուած էր. անցքը կշարունակէ. մեր կորուստն դեռ յայտնի չէ։ Նիքոպոլի կայրի ռմբակոծութենէ։ Զիմարման զօրավարն զօրաց հետ ողջամբ եղերքն անցնելով՝ Խաագչա, Թուլչա եւ Խարսօվա բանակած է։

Բակուզա. 27 յունիս։ — Վերջին պատերազմաց մէջ գարատաղցւոց կորուստը խիստ շատ է։ Գլխաւորներէն Բէդրօվիչ՝ մեռած, եւ Բատօվիչ՝ օսմանցւոց գերի եղած է։ (Կկարծուի, թէ այս երկուքը անցեալները հաշտութեան բանակցութեան համար Պոլիս եկողներն են։)

Վիէննա. 26 յունիս։ — Ռուսիա՝ այժմէն յաղթութեան վրայ վստահ՝ տէրութեանց քով գտնուող դեսպանաց միջոցաւ անպաշտօնական կերպիւ կծանուցանէ հաշտութեան պայմանները, որք են՝ Պաթումը իւրացուցանել, Պալքաններուն հիւսիսային կողմը եւ Պուլղարիոյ մէջ անկախ իշխանութիւն մը հիմնել, եւ նեղուցներէն ազատ անցուդարձ ունենալ։

Բէչթ. 26 յունիս։ — Աւստրիա առաջարկեց Բ. Դրան՝ Գարատաղի անկախութիւնը վերահաստատել։ Կերեւի թէ Բ. Դուռը պիտի հաւանի, եթէ Գարատաղ վերջնական կերպիւ հաշտութիւն խնդրէ։

Բեդրսպուրկ. 22 յունիս. — Պաշտօնական

ԳԻՆԵՄՈԼՈՒԹԻՒՆ

Կը յուսանք թէ մեր ընթերցողներն ախորժելով պիտի կարդան գինեմոլութեան չարիքը նուազեցնելու համար Ամերիկայի Բիդսպուրկ քաղքին մէջ մօտերս ի դործ դրուած ջանքերուն համառօտ նկարագիրը։ Բիդսպուրկ մեծ քաղաք է Միացեալ Նահանդաց մէջ, նշանաւոր է նաեւ իր դործարաններուն կողմանէ։ Այս քաղաքը մեծ նեղութիւն կրեց գինեմոլութենէ։ Շատ դինետուններ ունէր, եւ երիտասարդաց շատերը, անոնք անդամ որ ազնուական տուներէ էին, սովորեցան արբենալ, եւ գինեմոլ ըլլալու վտանգի մէջ էին։ Առուտուրի եւ դործոյ պակասութեան պատճառաւ աղքատներէն շատերը սկսան յուսահատիլ, եւ շատ անդամ իրենք զիրենք կուտային արբեցութեան՝ իրենց հոգերը մոռնալու համար։ Քաղաքացւոց ողջամիտ մասն համոզուած էր թէ դարման տարուելու էր այս չարեաց. ուստի եւ ժողով եղաւ քաղքին համալսարանին մէջ այս բանին վրայ խորհելու համար։ Ժողովականք հետեւեալ որոշումն ըրին. «Տեսնելով մեծ չարիքը զոր գինեմոլութիւնը կը բերէ անհատից, ընտանեաց, ընկերութեանց եւ ազգաց վրայ, տեսնելով մանաւանդ վտանգը որուն նշաւակ եղած են մեր քաղքին երիտասարդները, ընկերութիւն մը կը կազմենք, որոյ անդամք պիտի հրաժարին բոլորովին ամէն տեսակ արբեցուցիչ ըմպելիքէ, եւ պիտի ջանան քաղցրութեամբ եւ կարեկցութեամբ համոզել ուրիշները հրաժարիլ իսպառ այնպիսի ըմպելիներէ։»

Այս ընկերութիւնը կազմող անձինք չէին վախնար գինեմոլութենէ իրենց համար, այլ կը վախնային իրենց երիտասարդ բարեկամներուն համար. ուստի եւ պատրաստ էին չգործածել ըմպելիք, կարող ըլլալու համար քաջալերել ուրիշները թողուլ արբեցուցիչ ըմպելիները։ Ընկերութիւնը կոչուեցաւ «Գինեհատութեան ընկերութիւն։» Ընկերութեան անդամոց թիւը բազմացաւ, եւ ասոնք քանի մը չաբաթ ետքը հաւաքեցին իբր 1,000 լիրա ի նպաստ իրենց գործին։

Հրաւիրեցին բանիբուն մարդ մը գինեմոլութեան չարեաց վրայ այլեւայլ դասախօսութիւններ ընելու քաղքին եկեղեցիներուն մէջ։ Այս դասախօսութեանց միջոցաւ ոմանք որ զիրենք արբեցութեան տուած էին՝ համոզուեցան ստորագրութիւն տալ այլեւս չարբենալու։ Այս մարդոցմէ ոմանք շատ կրթեալ էին, ոմանք ալ ստորին աստիճանէ էին։ Այս բարեկարգեալ անձինք ուրախ ըլլալով որ ազատեցան արբեցուցիչ ըմպելիներէ, սկսան իսկոյն իրենց ընկերներուն, եւ երբ հրապարակաւ կը վկայէին թէ ի՛նչպէս առաջ թշուառ էին եւ յետոյ երջանիկ եղան, այս վկայութիւնը խորին տպաւորութիւն ըրաւ ժողովրդեան վրայ։ Անոնց նախկին ընկերներէն ոմանք համոզուեցան անոնց խօսքէն, եւ հետեւելով անոնց օրինակին ստորագրութիւն տուին բնաւ ըմպելիք չգործածել, եւ ջանացին համոզել ուրիշները թողուլ արբեցուցիչ ըմպելիք։ Փիլ ետքը եկեղեցիները որոնց մէջ այն ժողովները կ'ըլլային՝ սկսան այնպէս լեցուիլ բազմութեամբ, որ հարկ եղաւ ուրիշ եկեղեցիներ բանալ, եւ ի վերջոյ ամէն դիշեր ժողովներ սկսան ըլլալ 30 եկեղեցեաց մէջ, եւ ամէնքն ալ լի էին ունկնդրօք։ Ամէն դաւանութենէ Քրիստոնեայք իրարու նպաստեցին այս գործին մէջ եղբայրական սիրով. հովիւք կ'աշխատէին միասիրտ, եւ շատ երեւելի քաղաքացիք գործակից եղան անոնց իրենց բոլոր զօրութեամբը։ Բաց ի գիշերային ժողովներէն աղօթքի ժողովներ ալ եղան կէսօրին այլեւայլ եկեղեցիներու մէջ։ Սա ալ դիտողութեան արժանի է որ այս բարեկարգութիւնն ընող անձինք Բիդսպուրկի մէջ կը վկայէին թէ այս ձեռնարկութեան մէջ կարող չէին յաջողիլ առանց մասնաւոր օգնութեան Աստուծոյ. բայց վստահ էին թէ Աստուծոյ օգնութեամբն ամենէն չար գինեմոլք անգամ պիտի ուղղուէին։

Բաւական չէին համարեր որ մարդ մը որոշէր եւ ստորագրութիւն տար բնաւ ըմպելիք չգործածելու, կ'ուզէին նաեւ որ ինքզինք նուիրէր Աստուծոյ եւ բոլորովին ապաւինէր Քրիստոսի՝ գինեմոլութենէ ազատուելու համար։

Այս ձեռնարկութեան արդիւնքն արդարեւ զարմանալի եղաւ։ Անոր ազդեցութիւնը տարածուեցաւ ամէն աստիճանի մարդոց վրայ։ Շատերը որ այլեւայլ տեսակ գինետուններ բացած էին՝ ստորագրութիւն տալով դոցեցին իրենց խանութները. ուրիշներն ալ նոյնպէս դոցեցին իրենց խանութները վասն զի խմելու գացողները պակսեցան։ Աւելորդ է ըսել թէ հիմա աւելի քիչ ոճիրներ կը գործուին եւ աղքատութիւնը պակսած է քաղքին մէջ։ Կ'ըսուի թէ Բիդսպուրկի եւ դրացի քաղքին Ալլէկէնիի մէջ 50,000 անձինք ստորագրութիւն տուին արբեցուցիչ ըմպելիք այլ եւս բնաւ չը գործածել։ Այս քաղաքներուն մէջ գործուած աղդեցութիւնը զդացուեցաւ նաեւ ուրիշ քաղաքներու մէջ, եւ այնպիսի ջանքեր անոնց մէջ ալ եղան, եւ նոյն փառաւոր արդեամբք պսակուեցան։

Գինեմոլութեան չարիքը կը տեսնուի ամէն երկիր եւ ամէն ազգի եւ ժողովրդեան մէջ, եւ այն չարիքէն ազատուելու ամենէն մեծ միջոցն է Քրիստոսի Աւետարանը։ Եթէ Քրիստոնեայք նմանին Տէրոջը օրինակին, եւ ուզեն ուրանալ իրենց անձերն ուրիշներուն օգտին համար, եթէ քրիստոնէական սիրով եւ հաւատով վառեալ՝ ուզեն ջանալ վերցնել վտանգը որուն այնչափ մարդիկ նշաւակ են, եթէ եպիսկոպոսունք, քահանայք, քարոզիչք եւ ժողովուրդը ջանան միասիրտ եւ միակամ հաւոզել զմարդիկ թողուլ արբեցուցիչ ըմպելեաց սովորութիւնը, այնուհետեւ գինեմոլութեան չարիքը շատ պիտի նուազի։

Բիդսպուրկի գինեհատութեան ընկերութիւնը նման ընկերութիւններ ինչո՞ւ համար չըլլան Թուրքիոյ մէջ։ Ա.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Յունիս 25

Քոնսոլիտէ			9-50
Սոսիէթէ ժէնէրալի բաժինք	Անգ. լիր.		2-20
Քրէտի »	»	Օսմ. »	1-20
Երկաթուղեաց՝ »		Ֆր.	25
Թրամուէյ		Օսմ. լիր.	1-25
1863ի փոխառութիւն		Ֆր.	45-
1865ի »		»	46-
1869ի »		»	45-
1872ի »			22-50

ԴՐԱՄՔ, Օսմ. լիրան 100 էն

Մէճիտիէ	104-35	Ռուսիոյ բօլ	88-50
Մէթալիք	118-	Գաղղ. լիրա	87-50
Պղինձ	179-	Անգղ. »	110-
Թղթադրամ	179	Գրիմից	51-20

ՀԱՄԱՌՕՏ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ԴՊՐՈՑԱՑ ՀԱՄԱՐ
ՀԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ԿԱՐԲԵԴՈՆԱՑԻՈՑ։ ՑՈՒՆԱՑ
ՀՌՈՎՄԱՑԵՑԻՈՑ ԵՒ ՀԱՅՈՑ
Մասն Բ.
ՑՕՐԻՆԵՑ
Մ. Մամուչեան

Այս ընտիր և ամենակարեւոր դասագրքին Բ. մասը որ 400 երեսէ կը բաղկանայ, աւարտած և Պոլիս հասած ըլլալով՝ կը ծախուի Եէնի-ճամի Զիլինկիրլէր ճատէսի թիւ 2 Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրատունը, և ուրիշ գրավաճառաց քով։
Գին 2 ֆրանք 50 սանթիմ։

ՓՈՒՆՋ

ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՑՈՑ ԳԱԹՈԼԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՈՐՔ

Ի Մոսկուա, Հոնգարիա և ի Լեհաստան

Ֆօքչան տպեալ այս կարեւոր երկասիրութիւնը՝ որ ամեն հայու ուշադրութեամբ ընթերցման արժանի է, կծախսուի մայրաքաղաքիս գրավաճառաց խանութները, 3 հինգնոց թղթադրամի։

—

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԵՂՋԻ ՕԴԱՊԱՐ ՆԱՒԱԲԵԿՆԵՐ

Ազգայնոցմէ խիստ յաւ ընդունելութիւն գտնող Ալէքսիսի ղէնն ռուսական դէզ վէպին հեղինակ Ժիւլ Վէրնի մէկ ուրիշ հետաքրքրաշարժ և հրահանգիչ գործն է, թարգմանեալ Մ. Մամուրեան էֆէնտիէ, որուն առաջին հատորը իզմիրէն Պօլիս հասած ըլլալով, կը ծախսուի Եէնի-ճամի Զիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղ. և Եազմաճեան գրատունը և ուրիշ գրավաճառաց քով։ Ամբողջ գործը երեք հատորէ կը բաղկանայ։ Գին 2 ֆր։

—

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ՄԱՐԲԻԶՈՒՀԻՆ

Սոյն գեղեցիկ վիպասանութեան, որ միայն երկու հատորէ կը բաղկանայ, երկրորդ հատորն ալ իզմիրէն հասած ըլլալով, կը ծախսուի Եէնի ճամի Զիլինկիրլէր ճատտէսի թիւ 2 Ս. Ղ. և Եազմաճեան գրատունը, և ուրիշ գրավաճառաց քով Գիւէ 2 ֆրանք։

—

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔ ՏԻԵԶԵՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Երուսաղիմայ Ս. Յակովբեանց ուխտէն մեծարգոյ Գ. Ս. Խապայեանի աշխատասիրած, և տեղւոյն վանական մամլէն ի լոյս եկած այս կարեւոր գործը՝ կծախսուի մայրաքաղաքիս բոլոր գրավաճառաց խանութները։

Մէ-ֆէ-հ-է-լ-Թաղ-էին

Եանի, աշճըլարըն անահթարը նամը իլէ եէնի թապ օլունան՝ մուֆասսալ աշճը քիթապը, Քէօրրիւ պաշընտաքի Մատթէոսեանընն տիւքեանլէրինտէ ֆիրուխթ օլընմագտէ տիր։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Տօգսան իւչ սէնէսի հազիրանընտան իթիպարէն ասաքիրի չահանէ Թայինաթը լահմիյէ գօնթրաթօսընըն թէճտիտ իյլէտիկի, վէ սէնէի մէրքումէ մարթընտան մայիս նիհայէթինէ գատար թէվզի գիլընան լահմ բուսուլայէրինին հիսապը պաշգաճա ըույէթ գիլընաճաղը ճիհէթլէ թային օլունաճագ միւտտէթ զարֆընտա էսհապը թայինաթ եէտէրինտէ պուլունան բուսուլայէրինին հավի օլտրղը լահմընն այնէն վէ եախստ պէտէլէն միւթէահիւտի թարաֆընտան ախզ իթմէլէրի։

20 հազիրան 1877

Պապը Սէրասքէրի

—

Ս. ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՑ

ԳԻՇԵՐՕԹԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՅԱՐՄԱՇ

Անցեալ օգոստ. ամսոյ 18րդ օրն վարժարանիս արձակուրդի օրերն աւարտեալ ըլլալով՝ աշակերտներն դարձած են և արդէն դասուց առանդումն իսկ սկսուած է։

Այն ծնողաց կամ որբերու խնամակալ մարդասէր բարերարաց որ իրենց զաւակները կամ որբը վարժարանիս խնամոց յանձնել կուզեն կը յայտարարեմք թէ՝

Ս. Ղեւոնդեանց գիշերօթեայ վարժարանս յառաջադէմ վարժարաններու մեթոտով կանոնաւորեալ խիստ բարեկարգ վարժարան մ'է։

Կ. Պոլսէն և այլ քաղաքներէ փոքր ինչ հեռաւորութիւնը թէև ոմանց համար անհաճոյ թուի, սակայն կերպ մը բարիքէ ծնողաց աչքէն և զբօսալից վայրերէ հեռի անփոփ և անզբաղ մտօք միայն ուսման պարապելու կողմանէ։

Ուսմանց տեսակներուն ամենը, նկարչութեան ամեն ճիւղերը և լեզուներէն երեք միայն, հայերէն, գաղղիերէն և տաճկերէն կաւանդուին, բայց ոչ բնաւ վեր ի վերոյ կամ թերի։

Ամեն ուսանելի առարկայից համար ընտիր և յաջողակ դասատուներ կան։

Աշակերտաց կեանքն և առողջութիւնը խնամով պահպանելու համար վարժարանս իւր մէջ յատկապէս մշտնջենաւոր բժիշկ կպահէ ամենայեալ և յաջողակ, և բականաչափ դեղարան։

Աշակերտին տարեկան թոշակն է 32 լիրա օսմանեան որոյ մէջ են, երթևեկութեանց թղթատարութեանց և սովորական ագանելեաց ծախքէն զատ, ուրիշ բոլոր ծախքերը։

Արձակուրդի կամ պարապոյ օրերը բոլոր տարին միայն մէկ ամիս է և ո՛չ բնաւ աւելի։

Միշտ բաց է և բաց պիտի մնայ վարժարանս. որ ատեն որ ուզեն՝ ազատ են ծնողք կամ բարերարք իրենց զաւակները կամ սաները տալու։

Որոնք որ աշակերտ պիտի ղրկեն մեզ՝ պէտք է կամ Պոլիս Փունջ լրագրոյ արտօնատէր մեծ. Համբարձում էֆ. Ալաճաճեանի հետ տեսնուին (Ալաճա-համամ խանը խալիլ թիւ 19) և կամ հոս մեզի հետ թղթակցին։

1876 սեպտ. 1 Խորէն Եպիսկ.

Ի Վանս Ս. Ս. Աստուածածնի Վ. Արմաշուս

յԱրմաշ

ԱՌ ԱՐԵԳԱԿՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԴԵՂԱԿԱՆ

Փ. Ղ. Ծաղկի տունը յանցնարարութիւն մը կընդունի մեր դեղերուն եւ դեղարանին։

ՄԵԾ ՏՈՒՆ ԴԵՂԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԴԵՂՕՐԷԻՑ

Վ. ԾԱՆՆԻ

Բերա Մեծ փողոց Աղաճամի թիւ 77

Եւ

Կ. Պոլիս Կամուրջի հրապարակը թիւ 1—2

Եւրոպիոյ առաջին գործարանաց հետ յարաբերութեամբ կապուած, և իւր դեղորէից ընտրութեամբն և գնոց չափաւորութեամբ հրաշակուած։

Մակի մթերանոց անուանի Հ. Նէսթլէ քիմիագէտին շինած Ֆէ լաֆրէյն, որոքփրիկ աբէ տղայոց, տկար կազմ ունեցող և հիւանդութենէ ապաքինելոց միակ սննդարար ուտելիքէն համայն Եւրոպիոյ մէջ ընդունուած և ամեն գլխաւոր բժշկաց հաւանութիւնն ստացած։

Հոն կը գտնուի նաև.

Քոտֆ (մատակի խմորեալ կաթ) որ մեծ համբաւ ունի Եւրոպիոյ մէջ և շատ կը փնտրուի։

Սէլֆոն փը Քինին, զուտ և մաքուր, Բէլթիէ, Տիւպօսք, Թոպոթ և Էվանս Լէղէ ճարտար քիմիագէտներէն պատրաստուած։

Զկան ձէթ, զուտ, Քրիսթիանայի Բէթէր Մէլլէրի գործարանէն ելած։

Եղէբդէ (հինտիպա) խահուէ, Լուտվիկսպուրկի Հ. Ֆրանք գործարանէն ելած ստամոքսի ուժ տուող և ախորժակ բացող՝ որ հասարակ խահուէի հետ խառնելով՝ գինը մեծապէս կիջեցնէ՝ առանց համն ու հոտը փոխելու։

Արոէոփակ սառոյց ամեն ժամու մէջ։

Տէ-ժէնէ ջուր, մաղերու անվրիպելի ներկ։

PILULES HOLLOWAY

ԴԵՂԱՀԱՏՔ ՀՈԼԼՕՈՒԷԻ

Լեարդի, ստամոքսի, և աղիքներու ամեն տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, նաև ջղային տկարութեան, ուժաթափութեան և տխրութեան համար. կը ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը։ Արտի և երիկամանց վրայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի. արիւնը մաքրելով նոցա խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ, և զրգռելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ։ Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբը սրտախառնութիւն, կուծուութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ լեցուած կազեր, գլխի ցաւեր կը վանէ. մարսողութիւնը կը շփաւորի, և մարմինը մաքրուելով բոլոր այն աղտեղութիւններէ՝ որ շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ, ուժեղ, և բնական դիրքը կզգենու։

ONGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈԼՕՈՒԷԻ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք բուժելու մասին ունեցած պալսամական յատկութեանցը չհաւասարիր բնաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր թունաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (չիրիփէնչէ), սրունից և ստեանց վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կլաւանան. օգտակար է նաև հարբսխի, հազի, սրտի բարտխման, մանաւանդ օդացաւ (եէլ) ըսուած հիւանդութեան։ Իւր կազդուրիչ և զօրաւոր ազդեցութեամբը խոյլ (սրբաճա) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ի՛նչ աստիճան որ ըլլայ՝ կը դիմադրաւէ։

Այս դեղերուն գործածութեան եղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղավաճառներու քով, և մասնաւորապէս Պահճէ-գափու Թաշ խանի կողմերը Պ. Գասապեանի դեղարանը՝ Նո. 7՝ կը ծախսուի։

Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի առ հիշեալն տոքթոր Հոլլօուէ ի Լոնտոն Օքսֆորտ փողոց թիւ 555։

ՊԱՏՄԱՆԻ ՓՈՒՆՋԻ

1.—Փունջը ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ և ՇԱԲԱԹ օրերը կը հրատարակուի։

2.—Տարեկան բաժանորդագինն է միայն չորս արծաթ մէճիտ՝ կանխիկ վճարելի թէ՝ մայրաքաղաքիս և իւր արուարձանաց և թէ գաւառաց համար։

3.—Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի։

4.—Տեղական ու գաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ

5.—Հատը 40 փարայ է, և կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց խանութները և ձեռքէ։ ծախողներու քով։

6.—Ծանուցման տողը 3 ղրուշ է մէկ անգամի համար։ Աւելի աժան կըլլայ աւելի անգամներու համար։

7.—Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան, Կ. Պոլիս Ալաճա-համամ Խալիլ խան միջին յարկ թիւ 19։

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ

Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ

ՊՏԱԳՐ. Ս. Ղ. ՊԱՐՏԻԶՈՒԱՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐ

Բիզա փաշա խան թիւ 3